

LAUSUNTO POTILASVAKUUTUSMAKSUIHIN LIITTYVÄN LAINAN KÄSITTELYSTÄ
SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTAYHTYMÄN KIRJANPIDOSSA JA TILINPÄÄTÖKSESSÄ

Lausuntopyyntö

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on pyytänyt kirjanpitolautakunnan kuntajaostolta ohjetta siitä, kuinka potilasvakuutusmaksuihin liittyvän lainan pääoma eli vakuutusmaksuvastuu tulisi kirjata tilinpäätöksessä 31.12.1996 ja aloittavassa taseessa 1.1.1997 sekä kuinka lyhennykset tulee kirjata kirjanpidossa 1.1.1997 alkaen. Hakija on ottanut vakuutuskausia 1987-95 koskevat potilasvakuutukset Potilasvakuutusyhdistykseltä. Vakuutuksenantajan oikeudet ja velvollisuudet on kuitenkin em. sopimusten osalta siirretty 1.1.1996 voimaan tulleella vakuutussopimuksella Potilasvakuutuspoolille.

Lausunnon perustelut

Potilasvahinkolaki (25.7.1986/585)

Potilasvahinkolain 4 §:n mukaan terveyden- tai sairaanhoitotoimintaa harjoittavilla on oltava vakuutus tämän lain 1 §:n tarkoittaman potilasvahingon varalta.

Lainasopimus

Hakijan, lainanottajana, ja Potilasvakuutuspoolin, lainanantajana, välillä tehdyn lainasopimuksen mukaan laina käsittää sen osan vakuutusmaksua, jolla katetaan lainanottajan osuus julkisen sektorin potilasvakuutuksen vuosina 1987-92 sattuneista vahingoista maksettavista korvauksista sekä vakuutuksenottajakohtaisella täysomavastuuperiaatteella korvattavista vuosina 1993-95 sattuneista vahingoista maksettavista korvauksista jatkuvien korvausten indeksikorotuksia lukuun ottamatta. Vuosittainen vakuutusmaksu jakaantuu käteissuorituksen ja lainaksi merkittävään erään. Lainan määrä on sama kuin niiden korvausten määrä, joiden kattamiseksi laina on tarkoitettu. Lainamäärä on lainanottajan hallussa eikä siltä ole maksettu korkoa. Lainanantaja ilmoittaa kunkin vuoden tammikuun loppuun mennessä lainan jäljellä olevan määrän edellisen vuoden lopussa.

Vuoden 1995 tilinpäätöksessä ja sitä aikaisemmissa tilinpäätöksissä hakija on kirjannut lainan lyhennykset kuluina vakuutusmaksuihin ja ilmoittanut lainapääoman vastuina taseen ulkopuolella. Potilasvakuutuspooli, lainanantajana, on kirjannut maksamattoman vakuutusmaksuvastuun lainaamiseksi ja vakuutusmaksutuotoksi. Vahinkovastuu-

lainasaamiset julkiselta sektorilta olivat Potilasvakuutuspoolin kirjanpidon mukaan vuoden 1996 lopussa 192,6 milj. markkaa.

Lainanottaja lyhentää lainaa maksamalla määrätyn osuutensa sattuneista vahingoista suoritettavista korvauksista vuosineljänneksittäin. Mahdollinen ylitys tai alitus verrattuna todellisiin korvauksiin otetaan huomioon viimeistään seuraavan vuoden kolmannessa lyhennyserässä.

Mikäli lainan jäljellä oleva määrä vuoden 1996 ja sitä seuraavien vuosien lopussa poikkeaa lainanantajien tilinpäätösten yhteydessä tehdyistä lainan määrään sisältyneiden korvausten varauksista, lainan jäljellä olevaan määrään tehdään vastaava muutos lainanantajan tilinpäätöksen tultua vahvistetuksi. Laina katsotaan loppuun maksetuksi, ellei muuta ole sovittu, kun lainanottaja on edellä kuvatulla tavalla vakuutusmaksuina suorittanut ne korvaukset, joiden kattamiseksi laina on tarkoitettu.

Kirjanpitolaki (23.12.1992/1572)

Kirjanpitolain 16 §:n mukaan tuotoista vähennetään kuluina ne menot, joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset. Kirjanpitolain 16a §:n mukaan tuotoista vähennetään lisäksi menot, joiden suorittamiseen kirjanpitovelvollinen on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä. 16 §:n mukainen vähentäminen koskee toteutuneita menoja ja menetyksiä ja 16a §:n mukainen vähentäminen koskee vastaisia menoja ja menetyksiä, jotka kirjanpitovelvollinen on sitoutunut tai velvollinen suorittamaan seuraavina tilikausina.

Potilasvakuutuksen maksuvastuu on meno, joka perustuu korvaukseen tapahtuneesta potilasvahingosta. Kuntayhtymä on sitoutunut menoon tekemällään vakuutus sopimuksella. Siitä riippumatta jaksottuuko menon suoritusvelvoite useammalle kuin yhdelle tilikaudelle, vähennetään vahinkovastuumeno kirjanpitolain edellä mainittujen säännösten mukaisesti kokonaisuudessaan tuotoista tilikaudella, jolloin sattunutta vahinkoa vastaava korvausvastuu on syntynyt.

Kuntajaoston lausunto

Potilasvahinkoa vastaava vakuutusmaksuvastuu vähennetään kuluna tuotoista tilikaudella, jolloin korvausvelvoite on syntynyt. Vakuutusmaksusta velaksi kirjattava osuus merkitään pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan, lainoihin vakuutuslaitoksilta. Tilinpäätöstä seuraavana tilikautena erääntyvä velan määrä merkitään kuitenkin lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

Taseen ulkopuolella ilmoitetut potilasvahinkovastuulainat on vuoden 1997 aloittavassa taseessa merkittävä vieraaseen pääomaan ja vähennettävä vastaava määrä aloittavan taseen omasta pääomasta seuraavassa järjestyksessä: ylijäämäeristä, muusta omasta pääomasta ja peruspääomasta.